

Doelbewust ongehoorzaam om oorlog of klimaat

Al eerder gaf ik proteststemmen in Rusland aandacht. Want daar heb je moed nodig om in te gaan tegen Putins leugen-propaganda. Deze keer noem ik met ere de Moskouse priester **Ioann Koval**. Hij had het lef om één gebedswoord te veranderen – in een gebed dat Putins hoogstpersoonlijke kerkmarionet *himself*, patriarch Kirill, opeens verplicht had gesteld ergens tijdens Putins Oekraïne-oorlog (zie [Prayers for Peace are Forbidden: a Digest of Russian Protests](#), of ook [Russia hunts down dissenting voices in the Orthodox Church](#)). Inmiddels is hij veroordeeld wegens ‘ongehoorzaamheid’. Bij mij riep juist *díe* grond van veroordeling herinneringen op aan klimaatactivisten in Nederland, die zich bijvoorbeeld toegang verschaffen tot Schiphol-terreinen met privé-jets, of in Den Haag de A12 blokkeren. Ook die acties zijn illegaal. En toch zie ik verschil.

Eerst priester Ioann Koval. De patriarch wil met zijn nieuwe gebed God laten weten dat er een oorlog gaande is, nee, niet tegen Oekraïne, maar tegen een heilige (?), kennelijk bloed-verbonden groep ‘Rus’: "Behold, the battle is being waged against Holy Rus to divide its undivided people." Vervolgens denkt hij God voor Putins tank-karretjes te kunnen spannen: "Rise up O God, for the help of thy people, and grant us victory by your power." Het lijkt mij al lastig om als priester de eerste zin uit mijn strot te krijgen – maar priester Ioann beperkte zich tot één woord in de tweede zin: in plaats van ‘geef ons overwinning’ bad hij ‘geef ons vrede’. Vrede. Help! Wat een onbeschofte vlerk, deze ongehoorzame priester...

Kijk, iedere redelijke bestuurder begrijpt in zo'n situatie dat hier sprake is van een uiterst ingehouden en toegespitste soort ‘werkweigering’. Deze priester weigert één woord. Waarom? Wat denk je? Om zijn geweten. En door deze daad stelt hij elke Kirill-gerelateerde hoogwaardigheidsbekleder die daar een oordeel over moest vellen, voor een keus: blijf ik meegaan in het spoor van Putins kwaad, of luister ik naar deze stem van het geweten – en naar het evangelie van Jezus Christus?

Ja, ik zie een verschil met een Nederlandse klimaatactivist. Maar eerst wat overeenkomsten. Ook de klimaatactivist voelt zich behoorlijk klem zitten. Hij of zij ziet wat iedereen kan merken: wereldwijde klimaatveranderingen. Hitte in Spanje en zo. Dat huidige generaties onze (klein-)kinderen opzadelen met verschroeide of overstroomde aarde. En dat overheden en Shell- of andere bedrijfsbestuurders zonder Urgenda-achtige rechtzaken gemakkelijk weg lijken te komen met andere prioriteiten, zoals de komende verkiezingen, winstmarges of bonussen. Wat kun je nog als bezorgde burger? Je kiest voor acties die je geweten lucht geven – en die aandacht trekken. Desnoods illegaal. Op glas van kunstwerken je handen vastlijmen. Omdat onze aarde een kunstwerk is. Dat gelijm mag vast niet.

Ik heb teveel sympathie voor deze activisten om hier af te dingen op hun geweten en keuzes. Mijn punt nu is dat ‘onze’ klimaatactivisten kunnen *kiezen* wat ze willen doen. Kiezen voor één van deze acties, of toch voor iets legaals – als dat maar minstens zoveel aandacht genereert. Maar priester Ioann Koval? Die zat nog sterker klem. Als hij zou kiezen om het voorgeschreven gebed ongewijzigd uit te spreken, had hij zijn geweten geweld aangedaan. Dat was geen echte keus. Hij moest minimaal dit ene woord wijzigen. In ‘vrede’. Zo heeft hij president Putin en patriarch Kirill overwonnen.

Rob Nijhoff, 20 mei 2023; reacties: ikzoekcontact@duiven-velp.nl